Høringsuttalelse på utkast til ny Rammeplan for barnehagen av 20.10.2016

Fagseksjonene for drama, musikk og forming ved barnehagelærerutdanningen ved HSN, Notodden og Porsgrunn har følgende felles innspill og forslag til endringer i utkast til Rammeplan for barnehagen.

I forslaget til ny Rammeplan mener vi at den generelle delen er god etter intensjonen for tre av de fire punktene nedenfor. Når det gjelder planen som arbeidsdokument for barnehagepersonalet kan planen bli tydeligere med hensyn til Kunst, kultur og kreativitet. Dette tas opp detaljert nedenfor, der vi foreslår tekst som utdyper sammenheng mellom barnehagelovens fokus på barns utforsking og vekten på fantasi, nysgjerrighet og deltakelse i kulturen.

- Forslaget til ny rammeplan fungerer som et tydeligere styringsdokument
- Forslaget til ny rammeplan fungerer som et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet
- Forslaget til ny rammeplan ivaretar barnehagens brede samfunnsmandat
- Hvilke deler av rammeplanen som bør utdypes i veiledningsmateriell

På bakgrunn av dette vil vi i hovedsak konsentrere oss om å gi konstruktive tilbakemeldinger på «barnehagens fagområder» og på avsnittet om «kunst, kultur og kreativitet». Vi mener at disse avsnittene som har særlig relevans i forhold til våre faglige kompetansefelter, har mangler både i forhold til Barnehagelovens (2010) formål og innhold, og til punkt 2 i arbeidsgruppas intensjoner om rammeplanen som et godt arbeidsdokument.

Noen korte kommentarer til andre deler av teksten tas opp avslutningsvis.

Til avsnitt 5. Barnehagens fagområder.

Vi har følgende merknader til begrepsbruk og manglende klarhet i beskrivelser av innhold:

Innledende avsnitt 2 og flere steder tidligere og utover i teksten brukes betegnelsen *materiell* framfor *materialer*. Vi tilrår at begrepet ***materialer*** brukes i alle tilfeller der det er dette man mener. Eksempelvis i sammenhenger der det nevnes materialer og redskaper.

Videre til avsnittet Kunst, kultur, kreativitet:

Vi mener at det er uheldig at barns *estetiske utforsking og uttrykk* kalles kunst, og kan vanskelig forstå intensjonen bak dette. Barns uttrykk er etter vår mening, med støtte i nyere forskning knyttet til barns skapende virksomhet (Carlsen, 2015; Fredriksen, 2011; Hansson, 2016; Waterhouse, 2013), til her og nå, til lek, utforsking av materialer, fiksjon/roller, bevegelse, lyd/musikk, og instrumenter og redskaper til å utforske med. Et skifte av terminologi her vil gi en tettere og mer forståelig sammenheng til den pedagogiske konteksten virksomheten inngår i, og styrke personalets forståelse av barns erfaringsdannelse, utvikling og uttrykk innenfor de estetiske fagområdene/KKK.

I nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning gitt av Kunnskapsdepartementet (2012) er Kunnskapsområdet Kunst, kultur og kreativitet definert som fagene drama, musikk og forming. I Rammeplanen fra 2006/2013 og i det foreliggende høringsutkastet til ny rammeplan for barnehagen er KKK definert gjennom begreper som f.eks design, film og bildekunst. Dette er begreper som er knyttet til et eventuelt innhold i *ett* av de aktuelle fagområdene, nemlig forming. Dette skaper etter vår mening utydelighet og ubalanse mellom de fagene som inngår i kunnskapsområdet. Kulturbegrepet, kreativitetsbegrepet og estetikken er ikke forbeholdt drama, musikk og forming. Det bør imidlertid komme klart fram i kunnskapsområdet KKK hvilke faglige kompetanser innholdet i kunnskapsområdet hentes fra. Hvordan innholdet skal vektes innenfor det enkelte av fagene og i møtepunkter og fellesområder mellom disse, må diskuteres i den enkelte barnehagen, og i det felles fagmiljø som inngår i kunnskapsområdet ved den enkelte institusjonen. Den spesifikke oppramsingen av deldisipliner innenfor forming bør derfor skiftes ut med den overordnete fagtermen forming. I den nåværende formen framstår faginnholdet for KKK som helhet noe utydelig, og som en konsekvens blir også det tverrestetiske noe tilfeldig og lite reflektert.

Vi mener at fagbetegnelsen *forming* dekker barnehagebarnets undersøkende virksomhet med materialer og redskaper. Utforsk*ing* og handlingsaspektet i *form*skapende prosesser skal være i fokus i barnehagen framfor fokus på ting og bestemte produkter. Dette aktivt skapende elementet ønsker vi å løfte fram, og bruker derfor termen forming konsekvent i den foreslåtte teksten.

De to innledende avsnittene under overskriften **Kunst, kultur og kreativitet** framstår med en sterkere vekt på formidling av eksisterende kunst og kultur enn på barns egen utforsking av omgivelsene gjennom skapende handling med materialer og virkemidler innenfor de estetiske fagene. Eksempelvis vil opplevelse og utforsking av materialer, lyder og bevegelser i natur falle like naturlig innenfor KKK, som innenfor fagområdet natur, miljø og teknologi. Likeså det å sanse, oppleve og skape med kroppen som utgangspunkt. Vi foreslår en noe mer konsekvent presentasjon av kunnskapsområdets tosidighet, og mener første avsnitt i teksten rett under overskriften i sterkere grad bør tydeliggjøre *barns egen utforsking* i samspill med natur, kultur og omgivelser, der fokus ligger på utvikling av kunnskap i skapende prosesser, og på barnas kulturelle uttrykksformer. Avsnitt to bør konsentreres om barns møter med kulturens uttrykksformer og opplevelser av kunst.

Den følgende teksten er bygget opp delvis med nyformuleringer, delvis justeringer i foreliggende tekst, og delvis gjengivelse av eksisterende tekst i høringsutkastet. Vi finner det mest hensiktsmessig å presentere teksten i helhet, slik vi foreslår den som alternativ til den eksisterende teksten i høringsutkastet.

Vi foreslår følgende tekst som alternativ omformulering av avsnittet om KKK:

Barns utforsking av omgivelsene i natur og kultur er utgangspunkter for samhandling og skapende virksomhet. Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få sanse, oppleve og skape kunnskap i og gjennom estetiske prosesser på måter som gir mulighet til utforsking, fordypning og progresjon. Barnehagens rom inne og ute skal gi varierte og rikholdige rammer for barnas individuelle og felles undersøkelser og for deres kulturelle uttrykksformer. Ulike materialer, instrumenter, rekvisitter og redskaper skal være tilgjengelige og inviterende.

I barnehagen og nærmiljøet skal barna møte kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. Fagområdet omfatter kunst- og kulturuttrykk knyttet til drama, musikk og forming, og kunstformer som går på tvers av disse fagområdene. Som eksempler kan nevnes billedkunst og kunsthåndverk, konserter, folkemusikk, dans, teater, performanser, litteratur, film, arkitektur, installasjoner og design. I arbeid med kunnskapsområdet skal barnehagen stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering.

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna:

- får være utforskende i møte med sine omgivelser og de estetiske fagene
- uttrykker seg aktivt skapende gjennom sin væremåte og sine erfaringsrammer
- har tilgang til varierte materialer, redskaper, instrumenter og rekvisitter som understøtter deres lekende og estetiske uttrykksformer
- får praktiske innspill og kunnskap som gode verktøy i egen skapende virksomhet etter sine forutsetninger i drama, musikk og forming
- møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer, utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre
- tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet

Personalet skal:

- skape varierte og rikholdige rammer for barns estetiske utforsking, utprøving og kunnskapsutvikling
- gjøre materialer, redskaper, instrumenter, rekvisitter og utstyr tilgjengelig gjennom praktisk og estetisk gjennomarbeidet tilrettelegging inne og ute
- motivere barna til å uttrykke seg gjennom skapende virksomhet og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer
- være nysgjerrige, lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til videre utforsking av de estetiske fagområdene
- gi barna mulighet til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og samtale med dem om kunst- og kulturuttrykk fra fortid og i samtid, og være aktive rollemodeller
- bidra til at kulturelt mangfold er en berikelse for barnehagens fellesskap

Andre endringsforslag:

Forslag til endring under punkt 3 under avsnittet *Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg:*

Første prikkpunkt kan kuttes ut, ettersom innholdet er vel ivaretatt i prikkpunkt to.

I prikkpunkt fire kan formuleringen *sensitivitet* gjerne byttes med *følsomhet*.